

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 4. Quomodo co[n]tra te[n]tationes muniendi sint Captivi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

ratibus nostris, sed à periculis cunctis libera nos semper Virgo gloriosa & benedicta.

Miseremini mei, miseremini mei saltem vos Patroni mei, quia manus Domini tetigit me.

O S. Angele Custos, defende me tuo Patrocinio, ne succumbam in rigoroso iudicio.

§. IV.

Quomodo contra tentationes muniendi
sint Captivi.

Duplicis generis tentationes occurrere possunt Captivis, quarum priores sunt ipsis cum ægris & aliis afflictis communes (quales sunt tentationes contra fidem, diffidentiam & desperationis, timoris vitæ amittendæ, aut possessorum bonorum, sollicitudinis de Uxore & Liberis, impatientiæ, & metus Purgatorii, de quibus sequenti in capite fusiùs agetur) posteriores solis ipsis Captivis propriæ sunt, de quibus hoc loco breviter ostendetur, quâ ratione Operarius eosdem adversus ejusmodi tentationes muniere debeat.

II. Prima itaque tentatio ex solitudinis & inclusionis molestia oritur, quæ ijs præcipuè gravis admodum accidit, qui majori priùs libertate, licentiâque sunt usi. Contra quam sic muniat. 1. Revocet illis in memoriam commune illud proverbium, quo dici solet: *Anima magis est, ubi amat, quam ubi animat*: hortetur proinde, ut in Paradisum caelestem mente se conferant, & sic carceris molestias non sentiant, prout olim SS. Martyres fecerant, de quibus dicebatur: *Crus in nervo, animus in celo*. 2. Hortetur, ut in invocatione Sanctorum per varias preces, & lectione librorum spiritualium se instantèr exercent; sic enim fore, ut cum veritate dicere possint: Nunquam minùs solus fui, quàm cum solus fui. 3. Considerare eos jubeat, quàm multi Sancti, se ultro in angustas cellulas propter DEUM, & animæ salutem incluserint, totamque propemodum vitam ibidem transegerint. Quot etiam hodie nobilissimæ, divitissimæ, & tenerrimæ Virgines se ultro in perpetua claustra includi sinant, & pro summo DEI favore ac beneficio agnoscant. Dicat proin ad Captivos: *Potuerunt isti, & istæ, & vos non poteritis?* 4. Ostendat illis, quàm

quàm multorum bonorum causa hæc illis sit solitudo; com-
nempe, quæ multis Exercitia spiritualia ultro suscepta
sine summo animi solatio, fructuque attulerunt, aut scilicet
ipsum agnoscere, sibi que displicere, ac Deo placere, cum
in gratiam redire, ac vitam suam deinceps emendare, sancti
instituiere possint, ut adeò verè dixerit S. Romualdus: *O
solitudo! O solabeatitudo!* & S. Hieronymus: *Mibi oppor-
tuit carcer, & solitudo Paradisus est.* Sed & S. Antonio vox ca-
delapsa acclamavit: Si quiescere cupis, Antoni, vade ad
rius desertum. Cum ergo DEVS aliquo modo ad bonum
ptivorum respiciens illa Osee c. 2. verba quodammodo
pârit: *Ducam eam* (se nunc nominari putet quisvis Cap-
vus) *in solitudinem, & loquar ad cor eius.* meritò pro
lari beneficio hanc solitudinem agnoscere debent.

III. Altera tentatio ex ipsius carceris pœdore, sœ-
vinculorum duritie, Custodum inhumanitate, Judicum
mentia, tormentorum crudelitate, aliisque; similibus mole-
stia carcerem comitantibus oritur. Contra quam sic munit
Operarius. 1. Exemplum Christi, & Sanctorum millies
viora patientium eos considerare jubeat, illaque; sibi à pio-
thore in Christi Persona prolata verba L. 1. de imit. c. 19.
plicare: *Quid est, quod loqueris, Fili? Cessa conqueri, com-
ratam me à & aliorum Sanctorum passione. Nondum usque
sanguinem restitisti. Parum est, quod tu pateris in com-
tione eorum, qui tam multa passi sunt. Oportet te igitur
rum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tuam
ma. Et si tibi minima non videntur, vide, ne & hoc tua
impatientia.* 2. Exemplum aliorum sæcularium multo
graviora patientium maximè ægrorum, qui calculi, colici,
podagræ, dentium &c. doloribus vexantur, proponat.
modo se Thomas Morus, teste Sanderò p. 1. schil. Angl.
batur, ut qui fingeat mundum hunc esse magnum carcerem
in quem omnes homines conjecti, unus post alterum ad mor-
tem educatur. Eundem ob finem poterunt etiam molestias
quidam carceres à Christianis tolerati illis depingi, ut
zum Catholicorum, qui in Vandalorum Arrianorum per-
cutione, præter alia tormenta mille quadringenti quadringenti
ta tres numero in unum acervum compressi cogebantur
quo stabant, loco, natura necessitatibus servire, unde in

habilis factor exortus est, uti Victor Vticensis l. 2. persec. Vandal. scribit. Item P. Caroli Spinolæ & Sociorum, qui quatuor annis in carcere omnibus aëris injuriis exposito, & tam angusto, ut cuius non nisi spatium duorum palmorum & trientis concederetur, semi nudi, stantes, necessitati satisfaciētes, tanta patiebantur, ut P. Carolus scripserit, neminem illorum non malle vivum concremari, quam illum carcerem sustinere. Et tamen is ipse scripsit cuiusdam in hæc verba: O Pater, quam suave est pro JESU aliquid pati! id ab ipso in hunc carcerem ingressu luculenter & abunde sum expertus, Paradisum in carcere habeo. 3. Suadeat illis, ut S. Francisci Borgia exemplo præmittant duos Nuntios, scilicet cognitionem peccatorum suorum, & inferni, qui propter ea illis debebatur, sic enim certò futurum, ut carcerem optimè præparati hospitij loco habeant. Ita sanè S. Chrysostomus suasit: Si terribile aliquid videris (aut passus fueris) cogita gebennam, & deridebis. De duobus malis, inquit Thomas Kemp. l. 3. c. 12. minus est semper eligendum; ut ergo aterna supplicia futura possis evadere, mala presentia studeas pro DEO equanimiter tolerare. 4. Meminisse jubeat, quid Apostolus Rom. 8. pronuntiavit, nimirum quod non sint condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Hortetur ergo, ut solatio plenissimam Tertulliani apud Lyraum in apophth. S. Ign. sententiam sibi applicet: O beati Servi Christi! O Christiani, membra vestra ligata sunt catenis, sed spiritus vester est liberrimus. Iacent corpora in carcere, in equuleis, in tenebris, sed mentes vestras nihil potest perturbare. Hoc tantum agite, conscendite cogitationibus vestris in palmam, considerate pulchritudinem & suavitatem celestis gloriae, vagamini per pulcherrimas mansiones, quas Christus ait esse in caelis. Quoties eas spiritu deambulaveritis, toties in carcere non eritis; nihil crucis sentit in nervo, cuius animus est in calo.

IV. Tertia tentatio ex infamiae, quam incurrisse se putant, gravitate oritur, tantòque gravius cruciat, quantò pluris plerumque fama ab ejusmodi hominibus prius amata & defensa fuit. Contra quam tamen sic eos munire poterit Operarius. 1. Christi iterum exemplum proponat, & considerare jubeat, quam exigua sit infamia eorum cum Christi infamia & contemptu comparata. 2. Innumerosum quoque martyrum exem-

exem-

exemplum ob oculos ponere jubeat, qui omnes similes graviolem longè infamiam sunt passi, & tamen nullam tristitiam conceperunt, memores sermonis à Christo prolati: *Beati estis, cum maledixerint vobis homines, & laudaverint omne malum adversum vos: Gaudete, & exultate, quia merces vestra copiosa est in calis.* 3. Ostendar eis, quod ipsorum in potestate, bonam æstimationem sui apud Deum acquirere, ipsiusque amicos fieri, qui summus est honor, esse proinde curandum, quid homines de ipsis sentiant, potius ante oculos ponendum DEUM, qui illa Eleazar uxorem prolata verba proferat: *Numquid ego tibi sum, quàm decem Filij:* aut potius omnes homines, quod vel pessimè de te sentientes? 4. Insinuet illis, quod apud homines hanc infamiam facile obliterare possit per ætatiorem vitam institutam; quid enim S. Mariæ Magdalene, Augustino, S. Pelagiæ & similibus obfuit, aut etiam mortis est, quod aliquando per gravia peccata publicam infamiam contraxerint? Certè major etiam apud homines æstimatio & æstimatio unius Peccatoris seriam pœnitentiam egissent, quàm mille aliorum, qui nunquam similem infamiam contraxerunt; sicut & magis æstimatur, & laudatur miles, qui fugam redit ad pugnam, atque insignem victoriam reportavit, quàm qui nunquam fugit, sed nec egregium quodpiam bellum in bello patravit. 5. Meminisse jubeat, quàm multo Comœdiis ad modicum tempus irrideri se, & pro stultis haberi patiantur, ut diuturnam apud Spectatores gloriam, laudemque consequantur; quidni ergo & ipsi infamiam breviter pœnitentiam libenter patiantur, ut tantò majorem per totam æternitatem gloriam, famamque apud DEUM universos Cœlites consequantur?

V. Quarta tentatio ex odio eorum, quos causam captivitatis fuisse suspicantur, proficiscitur, contra quam sic eos Operarius poterit. Et 1. quidem exemplum iterum Christi proponat, qui, etsi sciret, Judæos fuisse causam acerbius suæ passionis, non modò tamen nullum erga eos odium concepit, sed potius Patrem pro ijs precatus est, dicens: *Pater, mitte illis, quia nesciunt, quid faciunt.* Luc. 23. 2. Ostendat illis instrumenta fuisse divinæ justitiæ & castigationis, adeo perinde ut Filij morigeri manum & virgas, quibus

duuntur, osculari solent, omni veneratione & amore complectendos esse. 3. Et si malam illi habuissent intentionem, DEO tamen non deesse media, per infinitam Sapientiam & Potentiam malum hoc convertendi in bonum, ut adeo æquali jure ad illos cum Josepho Patriarcha c. 50. dicere possint: *Num DEI possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum, sed DEVS vertit illud in bonum.* 4. Demonstret, non esse nunc tempus irascendi & vindicandi sese, sed ignoscendi, ut, quâ mensurâ mensi fuerint, eadem remeretur ipsis Deus; quâ ratione enim propediem coram supremo Judice comparituri favorem sententiam sperare poterunt, qui adeo se difficiles in remittendis Proximo minoribus culpis, imò omnino fortè nullis ostenderint?

VI. Quinta tandem tentatio oritur ex ipsius damnationis & supplicij extremi timore; contra quam sic eos munire poterit Operarius. 1. Ostendat illis, quàm inutilis & imprudens sit hic timor; vel enim sequetur damnatio, quam timent, vel non sequetur; si non sequatur, frustra se cruciant timore illius mali, quod nunquam eveniet; si autem sequutura sit damnatio, tum saltem ante tempus imprudenter se affligunt illius imaginatione, sicque duplo gravius, diuturniusque sibi reddunt supplicium. 2. Ostendat, quàm longè aliter Christus se gesserit, utpote qui timorem illum non prius admittere voluit, quàm cum proximè jam imminabat damnatio, & tunc ad montem Olivæ confugit dicens: *Pater mi, si possibile est, transeat calix iste à me, Verum tamen non mea, sed tua voluntas fiat.* Hortetur ergo illos, ut & ipsi tam salubre hoc exemplum sequantur, & nunc se DEO penitus resignantes dicant cum Heli; *Dominus est, quod bonum est in oculis suis, hoc faciat.* Ubi verò propinquius periculum damnationis adverte-rint, juxta exemplum Christi ad montem Olivæ, id est, misericordiæ divinæ confugiant, & supradictam cum ipso Christo orationem repetentes, simile cum ipso robur, solatiūque expectent. 3. Persuadeat, Magistratum nihil decreturum, nisi quòd jam ab ipsa usque æternitate in divino, justissimoque cæli consistorio conclusum est, quæ proinde sententia cum ex una parte immutabilis, ex altera parte autem summa cum sapientia ac bonitate concepta sit, decet, ut summa cum reverentia, animique tranquillitate excipiat. 4. Firmissimè

Instruct. III.

N

ipsos

194 *De Captivorum Confortatione Apostolica,*
 ipsos credere jubeat, Deum, qui fidelis est, & neminem reum
 aut onerari supra vires patitur, ipsis perinde, ac olim SS. Ma-
 tyribus adstaturū auxilio suo, effecturūq; , ut magna cum
 nima æquitate, constantiāq; id omne, quod per Magistrum
 ereturus est, sustinere possint, id quod ipsi haud dubiè in
 bus, extremo supplicio affectis nō semel factū viderint, &
 minisse quoque ipsos jubeat, quodcunque supplicium de-
 dum sit, brevissimo tempore absolvi, atq; adeo æquissimo
 & hilari animo tolerandū esse, si cum æterno & inexplicabili
 supplicio compareretur, quod propter peccata sua in inferno
 finire debuissent, si Deus ipsos perinde, ut alios ejusmodi
 catores, vel statim post peccatum ex hac vita avocasset, &
 statu peccati obduratos discedere permisisset. Certè si illi
 nunc ob minora peccata in inferno cruciantur, hæc gratia
 ret, ut in hanc vitam redire, suāq; delicta committis sup-
 expiare possent, promptissimis, latissimisque animis
 sa, quæ ullus unquam reus sustinuisse, supplicia tolerare

§. X.

Quomodo ad extremum supplicium dispo-
 nendi & animandi sint Captivi.

Quantopere conniti debeat Operarius, ut hoc in ne-
 gationis suum accuratè impleat, tam ex ijs, quæ sequi
 capite §. I. dicuntur, colligi potest; tum verò etiam ex
 tet, quòd, cum ingens plerumque Populi multitudo ad
 Reorum supplicia concurrat, tot Arbitros ac Testes suæ
 officio peritiæ, charitatisque sit habiturus, quot Spectatores
 & Auditores numeraverit. Porro cum aliqua sint, quæ
 ea ejusmodi Reos ante sententiam mortis, aliqua post illam
 aliqua demum post ipsam Rei mortem observanda sunt, &
 et illa majoris claritatis & ordinis gratiā sub distinctis
 lis proponere, ita tamen, ut prius moneam Lectorem, cum
 dem ferè sit Reorum ad extremum supplicium damnatorum
 atque ægrotum in lecto morientium quoad dispositionem
 animationem conditio, ideo pleraque, quæ sequenti cap-
 de ægro ad Confessionem, & S. Viaticum disponendo, &
 adhortationibus, suspiriisque excitando, atque ad ultimum
 denique luctum animando dicuntur, etiam in hac occasione
 circa Captivos cum debita proportionem observanda esse.